

Helsingin yliopisto - Helsingfors universitet - University of Helsinki ID 2001-833

Tiedekunta-Fakultet-Faculty Valtiotieteellinen tiedekunta		Laitos-Institution-Department Institutionen för samhällshistoria	
Tekijä-Författare-Author Sjöblom, Jan			
Työn nimi-Arbetets titel-Title "Fri rörlighet för alla utom polisen". Nordiskt kriminalpolissamarbete 1952-1968 med särskild hänsyn till samarbetsfrågorna mellan Finland och Sverige.			
Oppiaine-Läroämne-Subject Politisk historia			
Työn laji-Arbetets art-Level Pro gradu		Aika-Datum-Month and year 2001-01-01	Sivumäärä-Sidantal-Number of pages 157 + 1 bilaga
Tiivistelmä-Referat-Abstract Avhandlingen behandlar det nordiska kriminalpolissamarbetets utveckling fr.o.m. den nordiska passfrihetens ikraftträdande år 1952 t.o.m. antagandet av det nordiska polissamarbetsavtalet år 1968. Centrala forskningsfrågor är bl.a. följande: Varför inleddes polisiära nordiska samarbetssträvanden på just 1950-talet, och varför skedde detta på regional bas? Vilka var de gemensamma problem man sökte åtgärda genom intensifierad polisiär samverkan? Vilka former hade det nordiska samarbetet och hur skiljde sig denna från den samverkan som idkades inom ramerna för det globala organet ICPO-Interpol? Vem bestämde om samarbetets prioriteter och om dess utformning? Den viktigaste forskningshypotes som verifieras är att behovet av effektiviserat polissamarbete uppkom till följd av passfriheten och 1950-talets fortsatta nordiska integration i form av bl.a. den gemensamma arbetsmarknaden av år 1954. Reformerna ledde till en ökad inomnordisk rörlighet och som en följd därav till en dramatisk ökning av de gränsöverskridande brottsundersökningarnas antal. Sverige stod i brännpunkten för den gränsöverskridande nordiska kriminaliteten och följaktligen tog svenskarna också ivrigast initiativ till polissamarbetets effektivisering. Ett viktigt syfte var att bekämpa den finska kriminaliteten i landet. Den allt överskuggande målsättningen i 1950-60-talens samarbetssträvanden var påskyndandet av informationsgången mellan nationella polisväsenden. En forcerad utväxling av kriminalinformation uppnåddes genom den nordiska polissamarbetsöverenskommelsen som efter flerårig beredning antogs år 1959. Överenskommelsen tillerkände lokalpolismyndigheterna rätten till direkta ömsesidiga samarbetsrelationer. Förutsättningar för denna globalt sett exceptionella rätt var kulturell och rättslig nordisk samhörighet, släktskapet mellan skandinaviska språk och regionens geografiska enhet. Samarbetsöverenskommelsen framförhandlades på relativt låg hierarkisk nivå och stadfästes aldrig av de nordiska polisledningarna. Sålunda kunde den heller inte utgöra någon oomtvistad grund för samverkan. I avsikt att tillfå ett mer formellt avtalsdokument inleddes år 1967 nya samarbetsförhandlingar, vilka sommaren 1968 resulterade i antagandet av det nordiska polissamarbetsavtalet. Detta sanktionerades av de nordiska rikspolischeferna och bekräftade det omedelbara lokalpolissamarbetets princip. Avtalet ligger till grund för det förundersökningssamarbete som idkas än idag. Avhandlingen baserar sig främst på primärkällor. Betydande finska arkivhelheter är centralkriminalpolisens arkiv, inrikesministeriets arkiv och förra rikspolischefen Fjalar Jarvas samling i Riksarkivet. De viktigaste svenska aktsamlingarna är Statens kriminaltekniska anstalts arkiv i svenska Riksarkivets filialarkiv (Arninge) och Rikspolisstyrelsens arkiv (Stockholm). Också publicerat primärmaterial har brukats i stor omfattning.			
Avainsanat-Nyckelord-Keywords polisen - historia - Norden nordiskt samarbete - kriminalpolis internationell polishandreckning gränsöverskridande brottslighet poliisi - historia - Pohjoismaat pohjoismainen yhteistyö - rikospoliisi			
Säilytyspaikka-Förvaringsställe-Where deposited			
Muita tietoja-Övriga uppgifter-Additional information			